

Kan jag inte göra nog så gör jag istället
ingenting.

Gisela Westergren
Examensarbete Kandidat, VT2018
Konstfack, KHV, Ädellab
Handledare Skriftlig del 7,5hp: Michell Göransson

”Vår passivitet liknar nästan en frigörelse, en vägran, en deaktivering av ett system av
möjligheter som inte är våra”
(Berardi 2012, s. 11)

Abstract

It's shameful to do nothing. You should catch the day and its possibilities. Every second, minute and day, you have the potential to be constantly productive. Do not lose a second of time that you can use to create an imprint of your existence. Do not waste your time when you have the opportunity to create something measurably valuable. Soon you are gone and the competition is great.

Doing nothing is a task that fewer and fewer are devoted to, to a lesser extent. We are expected to always be accessible and keep up to date with what is happening around us. There is a constant occupation of our sense of mind, thoughtfulness and rest is unprioritized. We try to maximize the part of our time when we are productive and active to absurdity. The goal seems to make as big imprint of our existence as possible. Fast and more is applauded until the day we burn ourselves out.

In my work, I investigate passivity as backlash in a faster world, in a world where focus is on production, efficiency and results. A world where everything worth valuing is measurable. What is really a desired result and is it always possible to measure? Who really gets that gain from our fast life? Can passivity and slowness act as an activist act? Can one passively create something measurable? Is burning time perhaps our time's most provocative act? With my work, I want to question my constant bad conscience about being insufficient and my feeling of not doing enough. If I can't do enough, I do nothing instead.

Keywords

Passivity, Slowness, Measurability, Productivity, Efficiency, Faster, Fragmentation, Self-fulfilling, Guilt, Burnout, Depression, Burnout, Rest, Doing Nothing, Anxiety, Existence, Imprint, Remembered, Valuable, Refusal

Innehållsförteckning

Abstract	3
1. Inledning.....	5
2. Bakgrund	6
2.1 Framåt, växande, mer	6
3. Undersökande del	10
3.1 Resultat, effektivitet och mätbarhet.....	10
3.2 Spara och Bevara.....	11
3.3 Fuck Carpe Diem	12
3.4 Att göra ingenting.....	13
4. Gestaltning	15
5. Slutord	16
6. Rapport	17
7. Käll- och litteraturförteckning.....	19
Tryckta källor	19
E-källor.....	20

1. Inledning

Det är skuldbelagt att göra ingenting. Du bör fånga dagen och dess möjligheter. Varje sekund, minut och dag har du potential att vara konstant produktiv. Förlora inte en sekund av tid som du kan använda till att skapa ett avtryck av din existens. Slösa inte med din tid när du har möjlighet att skapa något mätbart värdefullt. Snart är du borta och konkurrensen är stor.

Att göra ingenting är en syssla som allt färre ägnar sig åt. Vi förväntas alltid vara tillgängliga och hålla oss uppdaterade om vad som händer runt oss. Det sker ständigt en ockupation av våra sinnesintryck. Eftertänksamhet och vila prioriteras bort. Vi försöker att maximera den del av vår tid då vi är produktiva och aktiva till absurditet. Målet verkar vara att hinna sätta ett så stort avtryck av vår existens som möjligt. Snabbare och mer applåderas till den dagen då vi bränner ut oss.

I mitt arbete undersöker jag passivitet som motreaktion till en snabbare värld, i en värld där fokus ligger på produktion, effektivitet och resultat. I en värld där endast det som är mätbart ges ett värde. Vad är egentligen ett önskat resultat och är det alltid möjligt att mäta? Vem är det egentligen som får vinsten av vårt snabba liv? Kan passivitet och långsamhet fungera som en aktivistisk handling? Kan man passivt skapa något mätbart? Är ”att bränna tid” kanske vår tids mest provokativa handling? Med mitt arbete vill jag ifrågasätta mitt konstanta dåliga samvete om att vara otillräcklig och min känsla av att jag inte gör tillräckligt. Om jag inte kan göra nog så gör jag istället ingenting.

2. Bakgrund

2.1 Framåt, växande, mer

Jag tror att många människor ofta upplever dåligt samvete över att de inte gör mer. Om du får frågan vad du har gjort en dag och redovisar för en produktiv dag finns det stor chans att du får höra hur duktig du varit. Om du istället får samma fråga men inte har gjort något produktivt kanske du istället säger det med en ton av skuld i rösten, för att på något sätt ursäkta dig.

Jag tror att många kan känna igen sig i att man gör och gör men fortfarande har en frustrerande känsla av att inte komma framåt, att inte komma närmare någon typ av mål. För vems skull är det egentligen som vi lever våra snabba fullspäckade liv? Är det egentligen för vårt eget självuppfyllande och vår egen lyckas skull? Varifrån kommer uppfattningen att mer och snabbare är det eftersökta?

Vetenskapshistorikern James Gleick (1999) beskriver i sin bok *Faster: The Acceleration of Just About Everything* hur vi idag lever i en snabbare takt än någonsin. Grunden för denna accelerering är enligt Gleick införandet av den moderna tideräkningen. Den har påverkat hur vi människor uppfattar oss själva och vår omvärld. Den har skapat ett ökat fokus på framtiden. Att föreställa sig hur världen och livet skulle se ut utan idén om tiden är nästan helt omöjligt för de flesta människor idag. Det är en självklarhet varpå allt bygger och som vi förlitar oss på. Tideräkningen skapar en känsla av ordnad följd i vår tillvaro: vad som varit, vad som är och vad som kommer. Tiden är något som ständigt pågår och som har en riktning.

Uppfattningen om att vi ska framåt, att allt växer och blir mer är något som man lever efter. Det tempo som vi människor har i vår tillväxt är allt annat än naturligt. För att något skall leva måste det också dö och det måste också få tid att vila för återväxt. Dessa cykliska regler är något som vårt kapitalistiska samhälle helt valt att blunda för och idag går livet i högre hastighet än någonsin. Idag har vi inte tid att vänta på att få skörda. Med utgångspunkterna: framåt, växande, mer har västvärldens konsumtionssamhälle skapats. Konstnären Jenny Odell talar om vikten av mindre i hennes föreläsning *Att göra ingenting*. "Det som växer okontrollerat i naturen kallas parasitiskt eller cancerliknande men vi sätter okontrollerad tillväxt före den cykliska och den regenerativa"(Odell 2017).

Idag producerar och konsumerar vår värld mer än någonsin. För att klara det jobbar många mer. I västvärlden är det idag många som identifierar sig med sitt arbete. Identiteten är mycket nära kopplat till vårt arbete: jobbajaget och ickejobbajaget är nästintill helt sammanflätade. Idag jobbar många inte bara för att få mat på bordet utan för eget självförverkligande. Då de grundläggande behoven är tillgodosedda skapas nya drivkrafter för att få människor att arbeta.

I samband med industrialiseringen på 1800-talet gick många arbetare samman och krävde bättre arbetsvillkor och mer fritid. De kände sig avhumaniserade i sitt arbete sida vid sida med maskinerna. De blev då lovade förändring. De ville behandlas som de tänkande och kännande människor de var. I och med industrialiseringen förbättrades arbetsmiljö och arbetsvillkor avsevärt trots detta arbetar många mer och allt ihärdigare idag. Många upplever stress och följderna av detta blir allt tydligare men ökade sjukskrivningar och psykisk ohälsa. Hur går det att förklara att många idag spenderar mer tid på arbete och jobbar hårdare än någonsin tidigare? Hur kommer det sig att den industriella revolutionen inte gjort människan friare?

I *Den arbetande själen* (2012) beskriver och undersöker Franco Bifo Berardi detta. Hans hypotes är att kapitalet har fått oss att jobba hårdare genom att väva in själen arbetet. Berardi menar att arbetsgivarna stävjade missnöjet hos arbetarna under industrialiseringen genom att sätta själen i arbete. Iden om självförverkligande genom arbete föddes. Arbetsgivarna fick nu arbetarna att jobba med ny entusiasm. Nu var det inte längre arbete för överlevnad utan för självförverkligande som gällde. Många arbetsuppgifter blev mer individanpassade och krävde tankeverksamhet och kreativitet.

Om människor anser att jobbar för vårt egna självförverkligandes skull jobbar vi både mer ihärdigt och fler timmar. Synen att hårt arbete är vägen till självförverkligande blev mer och mer etablerad.

Synen på att görandet är en väg till självuppfyllande och därmed lycka är idag nästintill allmängiltig. Vi väver in oss själva och vårt värde som människa i arbetet menar Berardi.

Intellektualiseringen av arbetet, vilket är en viktig konsekvens av produktionsprocessens tekniska och organisationsmässiga förändring under 1900-talets två sista årtionden, banar väg för helt nya sätt att se på självförverkligande. [...] Inget begär, ingen livskraft tycks längre existera utanför det ekonomiska företaget, utanför det produktiva arbetet & affärlivet. Kapitalet kunde förnya sin psykiska, ideologiska & ekonomiska energi just på grund av att det införlivade

kreativitet, begär och individualistiska, libertarianska drivkrafter för självförverkligande. [...] strävan efter självförverkligande blev utgångspunkten när man skulle konstruera en fungerande samhällsmodell som var perfekt anpassad till de digitala produktionsformerna. (Berardi 2012, s.120-124)

Idag ägnar vi i Sverige flera timmar än någonsin åt vårt avlönade arbete. Resultatinriktad arbetsmiljö är ett vanligt inslag på allt fler arbetsplatser. Det innebär att du genom ny teknik kan jobba var som helst, när som helst, hela tiden. Detta är något som inte sällan lyfts fram som något fantastiskt av våra arbetsgivare. Du kan nu sitta i skogen eller i fritidshuset och arbeta. Men betyder inte detta egentligen att många potentiellt skulle kunna jobba hela tiden? Berardi beskriver tydligt hur ny teknologi idag används för att förverkliga kapitalets våta dröm:” På sätt och vis förverkligar mobilerna kapitalets dröm, nämligen drömmen om att tillgodogöra sig varje liten tidsenhet precis när det behövs i produktionen.” (Berardi 2012, 115-116)

3. Undersökande del

3.1 Resultat, effektivitet och mätbarhet

Konstnären Francis Alys (1997) berör i sitt verk *Sometimes making something leads to nothing* frågor kring resultat, effektivitet och värde. I detta videoverk ser vi Alys skjuta ett stort isblock framför sig när han tar sig fram i Mexico City. Isblocket smälter sakta och blir mindre och mindre. Av nio timmars hårt arbete kvarstår nu ingenting. Man skulle kanske kunna säga att allt Alys slit har varit värdelöst och att han bara har fördrivit tid och energi. Med sitt verk belyser Francis frågan om vem eller vilka som egentligen får nytta av resultatet från vårt arbete? Vad är egentligen viktigt, handlingen eller resultatet? Vad är egentligen ett gott resultat? Måste resultatet resultera i något fysiskt? Är ett snabbt resultat det mest önskvärda? Och är allt mätbart?

Idag premieras det fysiskt mätbara i västvärlden. Vår uppfattning om oss själva och vår omvärld är grundad på mätbara resultat. Den vedertagna uppfattningen om att det finns en enda mätbar verklighet är väl förankrad i västvärlden. Att särställa den materiella världen ifrån tankevärlden har lång tradition i den västerländska vetenskapen. Den franska filosofen och vetenskapsmannen Rene Descartes (1641) redovisar i *Betraktelser över den första filosofin* vikten av en uppdelning mellan den tänkande hjärnan och den materiella världen. Han menade att den materiella verkligheten har en förutsägbar struktur och allt kan förutsägas med hjälp av matematisk analys. Genom att rensa den materiella verkligheten från subjektiva upplevelser skapas den objektiva vetenskapen. Dessa tankar ligger till grund för en stor del av den moderna vetenskapen i västvärlden samt många människors uppfattning av sin omvärld och upplevda verklighet .

Franco Bifo Berardi diskuterar människans relation till det materiella genom att beskriva det han kallar för det konkretas tillkomstprocess: ”Materien i sin tillblivelse ger upphov till en produktiv aktivitet, en tankeaktivitet som utsöndrar något som vi kan kalla en konkret totalitet, det vill säga en form av värld som inte existerar innan det produktiva tänkandet” (Berardi 2012, s 71). Berardi menar att fokus på det fysiska gör att vi även ser på oss själva som mätbara objekt. Vi speglar oss i det mätbara. Vi ignorerar i mångt och mycket den subjektiva delen av vår verklighet. Samtidigt uppmanas vi att ”hitta oss själva ” genom att läsa självhjälpsböcker och gå på diverse själavårdskurser. Problemet är att detta självförverkligande inte är kravlöst utan att prestationskrav infinner sig även här. Idag lever vi

en värld som uppmanar oss att se på oss själva med den mätbara vetenskapens glasögon. För att ett resultat skall anses vara lyckat skall detta vara mätbart.

3.2 Spara och Bevara

I en kyrka i den spanska staden Borja höll en Jesusfresk som var målad på en av väggarna sakta på att försvinna. Väggmålning *Ecce Homo* var målad på 1800-talet av Elias Garcia Martinez. En av kyrkans mest frekventa besökare var Cecilia Gimenez och hon tyckte mycket om målningen. Då målningen var i dåligt skick bestämde sig Cecilia en dag för att göra något åt detta. Hon bestämde sig för att själv försöka restaurera den. Resultatet blev kanske inte riktigt som hon hade tänkt sig. Slutresultatet var en total omarbetning och målningen var nu helt oigenkännlig. Kyrkovaktmästaren upptäckte snabbt förändringen och från att händelsen skrivits om på stadens hemsida tog de inte långt tid innan nyheten spred sig. På kort tid blev det en världsnöhet. Det blev stor uppmärksamhet och många upprörda röster hördes. Ämnet berörde och engagerade många. Många ville att målningen skulle återrestaureras men riktigt så blev det inte. Byns borgmästare började märka av att allt fler människor besökte staden för att få se den nya målningen. Kyrkan började ta inträde för besökarna, ett eget museum för Cecilias målningar öppnade och turisterna fortsatte att strömma till staden. Än idag är inte målningen återrestaurerad och frågan är om den någonsin kommer bli det. Idag är det kanske fler som känner till Cecilia Gimenez målning än den äldre målningen av Elias Garcia Martinez. Vilket verk är viktigast att bevara? (Kobra, 2016)

Konstmännen Robert Rauschenberg ifrågasätter både vad ett resultat kan vara och påvisar människans behov av att bevara med sitt verk *Erased de Kooning Drawing*. Under 1953 tillbringar Rauschenberg flera månader med att få en teckning av konstnären Willem de Kooning att försvinna. Genom hårt arbete och stor precision återstår nu ett vitt ark papper. Många upprörs av Rauschenberg verk och anser att det enda han har gjort är att förstöra en fin teckning (Roberts 2013).

Människors spegling i det materiella syns tydligt i behovet av att spara och bevara fysiska objekt. De minnen och historier som är förknippade med de föremål vi omger oss med ger dem stort värde för oss. Genom att införliva vår historia i objekten blir de till en förlängning av oss själva och våra kroppar. Dessa objekt har längre livstid än våra mänskliga kroppar.

Kanske kan vårt behov av att spara och bevara vara ett uttryck för vår rädsla att bli bortglömda. Objekten vittnar kanske om en outtalad önskan är kanske att bli ihågkommen genom dessa. Men precis som våra kroppar så måste objekt dö för att något nytt ska kunna skapas och växa. Vi kan inte hamstra på våra resurser och binda upp dem i olika fysiska former. Då energin är konstant måste något ändra form för att nytt skall kunna ta form.

3.3 Fuck Carpe Diem

I Japan har ett fenomen uppmärksammats som fått namnet Hikikomoris, att dra sig undan på japanska. Hikikomoris är unga människor, ofta från ett medelklasshem, som väljer att isolera sig och leva ett passivt liv. Dessa ungdomar har ofta gott ställt ekonomiskt och har stora möjligheter till att studera och resa. De har goda möjligheter till att förverkliga sig själva skulle man kanske kunna säga. Hur kommer det sig då att de inte med glädje och entusiasm tar del av de möjligheter som ges? Dessa ungdomar uppger att pressen från samhället och familjen blivit för stor. Möjligheterna är för många. Det blir helt enkelt för mycket. De väljer att isolera sig från omvärlden och kommunicerar mestadels via internet (Kremer och Hammond 2013).

Enligt Berardi (2012) kommer vi se fler och fler exempel på människor som inte orkar delta i dagens snabba tempo. Han menar att den ökade psykiska ohälsan som vi ser i många samhällen idag är konsekvenserna av konkurrens. Otaliga möjligheter och ett enormt informationsflöde skapar för stor press. Vi är potentiellt ständigt produktiva. Reklam kränker ständigt den privata sfären. Många har känslan av att de skulle bli marginaliserade om de inte deltar i det konstanta flödet. Berardi menar att stress på sikt kommer leda till massdepression. Med en önskan om *mer* och effektivitet kan det snabba tempot paradoxallt leda till motsatsen. En av reaktionerna på stor stress är just passivitet. Reaktionen av passivitet och orkeslöshet är symtom på att det blivit för mycket för våra hjärnor att hantera.

Depression kommer av att vår känslomässiga, fysiska och intellektuella energi i längden inte räcker till för att hålla den rytm som framkallas av konkurrensen. [...] När organismen blir extremt överansträngd kan den hamna i en panisk kris som leder till sammanbrott eller så kan den ställa sig utanför kommunikationsflödet till följd av plötslig motivationsförlust. (Berardi 2012,s 217f, 131f)

3.4 Att göra ingenting

”Att göra ingenting innebär att vara stilla länge nog för att uppfatta vad som finns framför en” (Odell, 2017).

Att göra ingenting är en syssla som allt färre ägnar sig åt. Det finns alltid något som söker vår uppmärksamhet. Det sker ständigt en ockupation av våra privata sinnesintryck. Rätten att göra ingenting måste vi slå vakt om, det icke mätbaras plats måste säkerställas. Odell menar att offentliga platser där konsumtion inte är ett krav ständigt är hotade eftersom det som de ger inte går att definiera eller mäta. Dessa platser som inte kräver något aktivt deltagande blir allt färre. Faran med tillväxtsamhället där allt skall generera vinst är enligt Odell att dessa utrymmen för vila går förlorade.

Professor i religionspsykologi Owe Wikström (2010) beskriver i sin bok *Långsamhetens lov* hur eftertänksamheten och vilans zoner blir allt färre. Han menar att ordet splittring är ett lika viktigt ord som snabbhet i detta samtal, ”Balansen mellan att arbeta hårt och att sedan ta det lugnt har tippat över. Många saknar naturliga mellanrum. Vilans zoner har blivit exotiska. Tysta miljöer blir färre. Stressrelaterade sjukdomar kryper nedåt i åldrarna” (Wikström 2010, 22).

Bristen på pauser i kombination med hyperstimulering leder enligt Berardi (2012) till en sinnenas splittring. ”Är inte tekniken en faktor som orsakar en otrolig acceleration av de mutationsprocesser som gick så långsamt i naturen? Ser vi inte redan idag pågående mutationer av känslomässiga system, begärsregimer, territoriella försjuktningar, mutationer av olika former för uppmärksamhet, inlärning och fantasi” (Berardi 2012, 259).

Berardi beskriver även hur denna överstimulering minskar vår förmåga till kritisk och tolkning och känslomässig bearbetning. På det sättet vi tar in information idag så uppmanas vi inte till eftertanke utan till att så fort som möjligt skrika ut den egna åsikten. Vi är antingen röd eller blå, höger eller vänster, kompatibla eller icke. Men ett möte kräver både sitt rum och sin tid för att en ömsesidig dialog verkligen skall kunna uppstå.

Odell menar att dagens överstimulering och snabba tempo helt saknar hänsyn till djuret människan: ”Det som saknas i störtfloden av information och virtualitet är all hänsyn till människodjuret i en upplevd tid och fysisk miljö med andra människor och icke

människor.[...] I den här överstimuleringens tid föreslår jag att vi anammar att missa nåt eller möjligen nödvändigheten att missa en del” (Odell 2017).

Många tror att lite stress är nyttigt och att vi människor behöver stress för att vara effektiva. Att vi människor utan lite press är slöa och oproduktiva. Emma Seppälä, forskningschef på Stanford universitetet, har i sin forskning undersökt stress och funnit belägg för vikten av det motsatta. Hon menar att vi både i skandinavien samt i USA är starkt influerade av en lutheranska protestantisk värdegrund. Detta innebär att människor här är uppfostrade till att de måste bevisa sig inför Gud och att vi anser att vi bör göra rätt för oss. Länderna är hårt arbetande industrinationer som mäter värde i produktivitet, där vikten av vila för maximal effektivitet och produktivitet glöms bort.

Åsikten att adrenalin behövs för att vi skall kunna vara produktiva är helt felaktig enligt Seppälä. På kort sikt får det oss att utföra uppgiften, men på sikt försämrar stress kroppsliga, psykiska och kognitiva funktioner (Hammarkrantz, 2016). Hon menar att vi borde se på lugn och stillhet som redskap till produktivitet. Forskning visar att vi är som mest kreativa när vi är avslappnade och lugna. ”Det är lätt att tro att dagdrömmeri är slöseri med tid men det är då vår hjärna är i aktivt problemlösarmode” (Seppälä 2016).

Inom den kinesiska filosofin Daoism finner vi begreppet Wu Wei. Wu Wei skulle kunna översättas till icke handlande. Tanken är att alla handlingar skall ske i lugn för att det skall kunna utföras med precision. Handlingen skall ske utan motstånd, press och stress. Det är inte på slutprodukten som allt fokus och värde ligger utan oförändret och upplevelsen av handlingen är minst lika viktigt (Reninger 2017).

4. Gestaltning

För mig är människors önskningar om att lämna ett avtryck under den begränsade tid vi har i livet tydlig när det kommer till corpus och smycken. Corpus och smycken är förlängningar av våra kroppar. De ökar vår räckvidd och våra förmågor. Våra röster blir högre och våra armar längre. De minnen och historier som är förknippade med föremålen vi omger oss med gör dem värdefulla. Genom att införliva en del av oss själva i dessa objekt förlänger vi våra liv. Objekt och människa blir ett. Corpus och smycken är direkt kopplade till den mänskliga kroppen och då kroppen saknas är detta tydligt.

Grundtanken med att arbeta är att det ska resultera i ett fysiskt mätbart resultat. Det är även tanken med mitt examensarbete. Vi ska producera något. Resultatet är direkt kopplat till den konstnären själv. Du efterlämnar något som förhoppningsvis bevaras. Något som kan vara kvar när du själv är borta. Du lämnar ett avtryck.

En önskan om att skapa något som kommer kunna finnas kvar och bevaras är tydlig i min roll som hantverkare. Jag tillverkar ofta föremål i material med längre livstid än min kropp. De objekt jag skapar vittnar om en önskan om att bli ihågkommen. Medvetenhet om att vår tid här är begränsad skapar en stress över att disponera tiden på ett sätt som kan anses värdefullt. Stress att skapa något som kan finnas kvar då vi inte längre gör det. Synen på vad som är värdefullt är direkt färgad av hur vi mäter effektivitet, produktion och resultat. Min reaktion av orkeslöshet och passivitet på stressen att prestera och producera fick bli min arbetsmetod i mitt arbete.

Jag har i mitt arbete jobbat med objekt som vittnar om människors önskningar att bli ihågkomna och prestera. Objekten har jag funnit på loppmarknader och i secondhandbutiker. De har burit någon typ av gravyr eller inskription som är kopplade till den person som de en gång tillhört. På hyllor har de stått ensamma och lämnade. De klänger sig kvar och kämpar för att inte bli bortglömda. Önskan om att bli ihågkommen är tydligare än någonsin. Jag har även arbetat med objekt som är kopplade till min egen historia och egna minnen. I mitt arbete har jag låtit dessa objekt ogöras genom att föra dem tillbaka in i bakgrunden. Till ett stadium innan de existerade. Jag har följt tillverkningsprocessen tillbaka i tiden. De har fått återgå till en tidigare form som plåt eller tråd som nya former kan skapas ur.

5. Slutord

Med målet att vara så produktiv och effektiv som möjligt har värdet av att vila glömts bort i många delar av världen. Den icke produktiva tiden försöker vi minimera. Människan vill skapa ett så stort avtryck som möjligt av sin existens. Den cykliska naturlagen ignoreras: ting måste förändras, omarbetas eller försvinna för att nytt ska kunna skapas och växa. Och det måste få ta tid. Då energin är konstant måste något ändra form för att nytt skall kunna ta form. Hur mycket vi än klänger oss fast i det materiellt mätbara så kommer vi alla vara tvungna att byta skepnad och överlåta vår nuvarande energi till nytt liv.

Det skapas ett dåligt samvete om vi inte använder vår vakna tid till att göra rätt för oss, om vi inte använder vår tid till något som man anses mätbart värdefullt. Människor uttrycker ofta att de vill ha mer fritid, mer tid till att göra ingenting. Men trots detta fyller vi istället vår tid till bredden. Jag tror vi måste våga leva i förgänglighet och inte utkämpa ett krig som vi aldrig kommer kunna vinna. Ett krig mot förgängligheten. Jag vill med mitt arbete ifrågasätta mitt egna dåliga samvete över att inte rätta till och min känsla av att inte göra nog. Jag vill inte längre ursäkta mig och ha dåligt samvete över av mitt behov att inte göra någonting.

6. Rapport

Min utgångspunkt i mitt arbete är den stress och press många upplever idag att prestera och producera. Konkurrensen är stor och prestationsångesten är påtaglig. Genom att arbeta med en process där jag ogör ville jag utforska hur man både kan jobba passivt och aktivt på samma gång. Jag ogör men producerar ändå något fysiskt mätbart. Arbetet är tidskrävande och sker med precision samtidigt som det skulle ses som att jag bränt tid genom att göra ingenting. Denna paradox och vad det tydliggör tycker jag är väldigt intressant. Frågan kring på vems premisser vi lever och arbetar synliggörs.

Jag tycker att detta sätt att arbeta fungerar väldigt bra som aktivisthandling. Det berör att jobba med handgjorda färdiga objekt och tekniken att ogöra både sitt egna och andras arbete sticker i många ögon. Det provocerar att jobba på ett sätt som skulle kunna ses som bortkastat. Åsikten att jag förstör objekten har jag också stött på och fått svara för.

Jag har funnit ett sätt att kringgå min prestationsångest och jobba med glädje och humor. Jag har jobbat på mina egna premisser och synliggjort de frågor jag velat beröra. Jag tycker jag har lyckats jobba på ett sätt där inte bara slutresultatet är i fokus utan att arbetsprocessen är minst lika viktigt. Jag har dock märkt hur svårt det är att kringgå prestationsångest. Även om jag aktivt valt mitt sätt att arbeta för att undgå den så smyger sig tankarna kring konkurrens och prestation sig på. För mig har arbetet fått mig att se hur starkt prestationstänket är rotat i mig.

Jag valde att presentera mitt arbete avskalat och naket. Objekten placerades i och mot en lagerhylla i trä till min examenspresentation. Till vårutställningen byggde jag istället en kopia av denna massproducerade klassiker i klar akrylplast. Hyllan blev då en siluett men igenkänningsfaktor av lagerhyllan fanns fortfarande kvar. Jag tyckte detta funkade ännu bättre och gjorde att objekten kändes ännu mer avskalade.

Bland mycket färg och iögonfallande verk på utställningen känns mitt verk kanske lite osynligt. Detta är kanske både en styrka och en problematik. Mycket annat pockar på uppmärksamhet men kanske rimmar detta bra med de frågor kring konkurrens och prestation som mitt arbete bygger på. Precis som i vår vardag är det svårt att ägna sig åt ingenting i en omgivning med reklam som ständigt ropar på vår uppmärksamhet. Det avskalade, tysta och lilla har svårt att få ta plats.

7. Käll- och litteraturförteckning

Tryckta källor

Berardi, F. (2012). *Den arbetande själen*. Hägersten: Tankekraft Förlag.

Descartes, R. (1998). Valda skrifter. *Betraktelser över den första filosofin*. Stockholm: Natur och Kultur, ss. 91-117

Gleick, J. (1999). *Faster: The Acceleration of Just About Everything*. 1. uppl. New York : Pantheon Books, New York

Montaigne, M. (2012). *Essayer Bok 3*. Stockholm: Bokförlaget Atlantis.

Wikström, O. (2010). *Långsamhetens lov: eller vådan av att åka moped genom Louvren*. Stockholm: Natur Kultur Akademisk.

E-källor

Alÿs, F. (1997). Sometimes Making Something Leads to Nothing [Video]. Tillgänglig: <http://francisalys.com/sometimes-making-something-leads-to-nothing/> [2010-06-23]

Hammarkrantz, S. (2016). Informationen vi tar in far en dator att krascha. *Svenska Dagbladet*, 11 december. Tillgänglig: <https://www.svd.se/informationen-vi-tar-in-far-en-dator-att-krascha> [2018-02-19]

Kobra (2016). Konstrestaurering. [TV-program]. Sveriges Television, SVT 1 1 november

Kremer, W., Hammond, C (2013). Hikikomori: Why are so many Japanese men refusing to leave their rooms?. BBC World Service, 5 july. Tillgängligt: <http://www.bbc.com/news/magazine-23182523>

Reninger, E. (2017). Wu Wei: the Taoist Principle of Action in Non-Action. *ThoughtCo.* 13 september. Tillgängligt: <https://www.thoughtco.com/wu-wei-the-action-of-non-action-3183209> [2018-02-20]

Roberts, S. (2013). *Erased de Kooning Drawing*. Rauschenberg Research Project. Tillgängligt: <https://www.sfmoma.org/artwork/98.298/essay/erased-de-kooning-drawing/> [2018-03-04]

Odell, J. (2017). *Att göra ingenting*. UR Samtiden – The Conference 2017 [Video]. Tillgängligt: <https://urplay.se/program/202903-ur-samtiden-the-conference-2017-att-gora-ingenring> [2018-03-04]